

Na osnovo takega skupnega razstavnega izleta misliti, bilo je seveda že pred razstavo pravi čas. No pa čas je še vedno, ako se stvar s potrebno urnostjo in energijo začne ter izvede. Kaj na mestu bil bi enak izlet bodoče leto v zlato Prago, ko bodo Čehi veliko deželno kmetijsko, gozdarsko ter obrtniško razstavo osnovali. Taki skupni izleti bili bi sploh ob vsaki prihodnji razstavi na mestu. Pri nas, ali za nas kranjske kmetovalce je to pač nekaj novega, nova misel. Tako ravnajo po drugih deželah, kakor na Češkem, Moravskem, Avstrijskem, Ogrskem itd., koder so taki skupni izleti že več let sem vpeljani. Bil sem le pet dni na letošnji dunajski razstavi, pa v tem kratkem času udeležili so se je skupno udje neke spodnje avstrijske kmetijske skupine (kasino) in udje kmetijske družbe moravske. Z Ogrskega pa je bilo prijavljenih kaj dosti takih skupnih izletov.

Pa ne le ob razstavah, ampak vsako in, ako že ne vsako, pa vsaj vsako drugo leto napravljali naj bi udje kmetijske družbe skupne poučne izlete po naši in po sosednih deželah. To pa po vzgledu naših gozdarjev, nemških čebelarjev itd. Koliko koristnega bi marsikdo na svojem posestvu ne izvedel, ako bi priliko imel, kje stvar že izpeljano videti. Letos sem z učitelji in učenci deželne kmetijske šole v Grmu poučen izlet storil na grajščini grofa Barba v Rakovnik-Dobu in na grajščino barona Berga v Mokronogu. Ko smo polje, hleve, mlekarstvo gospoda grofa ogledovali, mislil sem si: glejte, kako koristno bi pač bilo, ako bi marsikateri naših imovitih gospodarjev zdaj tukaj bil, da bi videl, kako kaže dandanes gospodarstvo preustrojiti, kako kaže obilno pridelovanje žita opustiti ter se živinarstva in s tem spojenega mlekarstva poprijeti. Mislil sem si, kako koristno bi pač bilo za marsikaterega posestnika, ki ima obilo senožeti v ravnini, da bi pri grofu Barbu videl, kako se trava s strojem kosi, s strojem grabi, s strojem suši; kako se komaj pokošena krma v „silo“ vloži in tako jako dosti stroškov za kaj drage delavce prihrani, krma pa pri najslabšem deževnem vremenu vendar le čista, nepokvarjena ohrani.

Mislil sem si dalje: kako koristno bi pač bilo, da bi marsikateri naših gospodarjev videl, kako se da mimo ali še celo po posestvu tekoča voda za gonitev mlatilnice, slamoreznice, reporeznice itd. izkoristiti.

No pri ogledovanju uzornih umetalnih senožeti barona Berga pri Mokronogu sem si zopet mislil: o kako prekoristno bi pač bilo, da bi si marsikateri naših gospodarjev, posestnikov malovrednih, kislih, mlakastih senožeti ogledal te senožeti, da bi se prepričal, kako se da kaj malo vredna mlakasta senožet z umetalnim sušenjem, spojenim z namakanjem v najboljšo senožet spremeniti z ozirom na množino, kakor tudi na dobroto sena. Baron Berg prideluje dandanes po svojih umetalnih senožetih do 80% več sena nego ga je pred zboljšanjem prideloval, in seno je fino, sladko seno, poprej pa je

bila najslabša konjina, kakešno njegovi sosedje še dandanes prideljujejo.

In tako nahaja se še marsikje v naši deželi, ali pa po sosednih deželah, na pr. na Štajarskem, Koroškem, Primorskem kako vzgledno urejeno posestvo, katero bi si naši imoviti, napredovanja željni gospodarji z največjo koristjo ogledali, le prilike manjka. Skupni poučni izleti podajali bi pa tako priliko najbolje. Ob takih izletih bi se seznanili lahko udeleženci tudi z ureditvijo naših kmetijskih šol in zavodov, in marsikateri bi se preveril, da je pač jako maloumno, gospodarstvu namenjenega sina iz gimnazije ali realke h gospodarstvu predstaviti, ne da bi ga v kmetijski šoli, katero dežela z velikimi stroški vzdržuje, dal izšolati. Take izlete spojili bi lahko tudi z poučnimi predavanji, z razgovori o zastopstvu kmetijskega stanu po naših deželnih zborih in v državnem zboru. Ob takih prilikah seznanjali bi se kmetovalci med sabo, marsikateri bi lahko stopil v zvezo za to in ono reč z domačim poštenjakom, a ne občeval s tujim človekom sumnega značaja. Marsikdo bi se s svojo lepo domovino seznanil od blizu: Gorenjec spoznal bi Dolenjsko, Dolenjec Gorenjsko, Kranjec spoznal bi Štajarca, Korošca, Primorca, Štajarac, Korošec, Primorec Kranjca itd. Potovanje je dandanes vendar jako po ceni, napredek v kmetijstvu prepotreben, zato ne odlašajmo dlje, ampak osnujmo skupne poučne izlete udov kmetijske družbe.

R. Dolenc.

Program

konjskih dirk v trab za 1890. leto prirejenih od konjarskega odseka c. kr. kmetijske družbe kranjske na Vrhniki dne 6. septembra in v Šent Jarneji na Dolenjskem dne 13. septembra t. l.

Dirki bodete na dan premovanja konj popoldne točno ob 2. uri.

I. Dirka treh- in štiriletnih kranjskih žrebcev in kobil.

Določila za dirko na Vrhniki.

Daljava 1200 metrov. Darila se bodo izplačala le tedaj, ako pride konj vsaj v treh minutah na cilj. Ako se pa oglasi samo en tekmovalec, dobi prvo darilo le tedaj, ako pride v dveh in pol minutah na cilj.

Prvo darilo . 40 gld.

Drugo „ . 20 gld.

Tretje „ . 10 gld.

Določila za dirko v Št. Jarneji.

Daljava 1000 metrov. Prvo darilo se bode izplačalo le tedaj, ako pride konj vsaj v treh minutah na cilj. Ako se pa oglasi samo en tekmovalec, dobi prvo darilo le tedaj, ako pride v dveh in pol minutah na cilj.

Prvo darilo . 100 gld.

Drugo „ . 40 gld.

Tretje „ . 20 gld.

II. Dirka starejših kranjskih žrebcev in kobil.

Določila za dirko na Vrhnikih.

Daljava 2400 metrov. Darila se bodo izplačala le tedaj, ako pride konj vsaj v šestih minutah na cilj. Ako se pa oglasi samo en tekmovalec, dobi prvo darilo le tedaj, ako pride v petih minutah na cilj.

Prvo darilo . 30 gld.

Drugo „ . 20 gld.

Tretje „ . 10 gld.

Določila za dirko v Št. Jarneji.

Daljava 2000 metrov. Prvo darilo se bode izplačalo le tedaj, ako pride konj vsaj v šestih minutah na cilj. Ako se pa oglasi samo en tekmovalec, dobi prvo darilo le tedaj, ako pride v petih minutah na cilj.

Prvo darilo . 50 gld.

Drugo „ . 25 gld.

Tretje „ . 10 gld.

III. Dirka za konje brez razločka starosti in spola, tudi za valahe, ki so najmanj eno leto lastnina kranjskega posestnika.

Določila za dirko na Vrhnikih.

Daljava 2400 metrov. Prvo darilo bode se izplačalo le tedaj, ako pride konj vsaj v šestih minutah na cilj. Ako se pa oglasi samo en tekmovalec, dobi prvo darilo le tedaj, ako pride v petih minutah na cilj.

Prvo darilo . 25 gld.

Drugo „ . 15 gld.

Tretje „ . 10 gld.

Določila za dirko v Št. Jarneji.

Daljava 2000 metrov. Prvo darilo bode se izplačalo le tedaj, ako pride konj vsaj v šestih minutah na cilj. Ako se pa oglasi samo en tekmovalec, dobi prvo darilo le tedaj, ako pride v petih minutah na cilj.

Prvo darilo . 40 gld.

Drugo „ . 20 gld.

Tretje „ . 10 gld.

Udeležitev pri dirki je zglasiti pismeno ali pa na dan dirke tudi ustno, najpozneje do 12. ure popoldne občinskemu uradu na Vrhnikih oziroma v Št. Jarneju.

Za udeležitev v III. oddelku plačati je pri zglasitvi 1 gld. kot vstopnino.

Pri dirki veljavne določbe.

1. Razsojevalci so odborniki podpisanega odseka in za to odbrani veščaki.

2. O vseh prepirih razsojujejo z večino glasov razsojevalci.

3. K I. in II. dirki so pripuščeni na Kranjskem rojeni konji od tretlega leta naprej. To je dokazati z listkom, katerega je dobila konjeva mati pri oplemenitvi.

K III. dirki so pripuščeni le tisti konji, ki so najmanj eno leto — od dneva dirke nazaj šteto — nepretrgano v lasti kranjskega posestnika. To je dokazati z županskim potrdilom.

4. Kdor se ni zglasil v pravem času, ne sme priti s svojim konjem na dirjališče.

5. Ako se zglasijo k vsaki dirki manj nego trije tekmovalci, onda veljajo gorenji predpisi in pa določila podpisanega odseka.

6. Za konje, ki so nad 9 let stari, ni treba povedati starosti.

7. Dovoljeno je kaki navzoči osebi precej dokazati, da kak konj nima pravice, po gorenjih določenih dirjati v kateri dirki.

8. Voz je vsakeršen dovoljen in za leto 1890. tudi bič (gajžla.)

9. Tekmovalci morajo biti na dirjališču, to je pol ure pred začetkom dirke. Tu je voznike naznaniti, in tu se pregledajo konji. Kdor pride prepozno, ne sme tekmovati.

10. Razvrstitev dirjalcev določi žreb.

11. Vsak tekmovalec dirja sam za se, in za vsakega posebe se določi, koliko časa je dirjal.

12. Dovoljeno je vozniku, da mu kdo pomaga pred dirko držati konja, in sicer pri glavi.

13. Tekmovalci, ki vsem določilom odsekovim ne ustreči, izključijo se od dirke.

14. Konja, ki med vožnjo prične iti v galop, pognati je precej v trab. Ako konj prestopi prostor med dvema zastavama (25 metrov) v galop, ali če pride v galopu na konec, izgubi pravico do darila. Z vsakim tekmovalcem se pelje član odbora kot priča.

15. Ugovore zaradi nepravilne vožnje je precej naznaniti razsojevalnemu odboru.

V Ljubljani, 1. avgusta 1890.

Konjarski odsek c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Franc Povše, podpredsednik.

O brejih kobilah.

Z brejimi kobilami treba posebno skrbno ravnati, ker vsled napačnega ravnanja kobila rada povrže, ali je žrebe spačeno ali šibko, tako da ima vsekakor konjerejec škodo. Vsaka breja žival je veliko bolj občutljiva, zatoraj jej vnanji vplivi pa tudi hrana hitreje škodujejo nego nebretim živalim.

Breja kobila lahko dela do enega meseca, predno se ožrebi, samo presiljevati se ne sme. Hrana mora biti zdrava in obilna, nikakor se breji kobili ne sme pokladati krma, katera provzroča grižo ali zaprtje. Proti koncu jej ni smeti dajati krme, ki potrebuje mnogo prostora, da ni žrebe prenatalnem v maternem telesu. Če se kobila nezmerno krmi, pa odebeli, zatoraj se teže ožrebi in ima manj mleka. Brejim kobilam je po štirikrat pokladati, da laže prebavljajo. Tudi jih ne smemo dolgo puščati v hlevu, ker potem jim otrpne organizem,